

Skandias plånboksindex

September, 2013

2013-09-24

Sammanfattning

Plånboksindex för september: Hushållens optimism rasar dramatiskt

Skandias senaste plånboksindex, som görs i samarbete med TNS Sifo, visar en störtstykning i framtidstro i undersökningen av hushållens ekonomiska framtidsutsikter under det tredje kvartalet. Indexet visar den lägsta optimismen på två år.

Plånboksindex bygger på att hushållens optimism och framtidstro kombineras med sparviljan, det vill säga prioriteringen av mer pengar på banken eller i fonder och aktier.

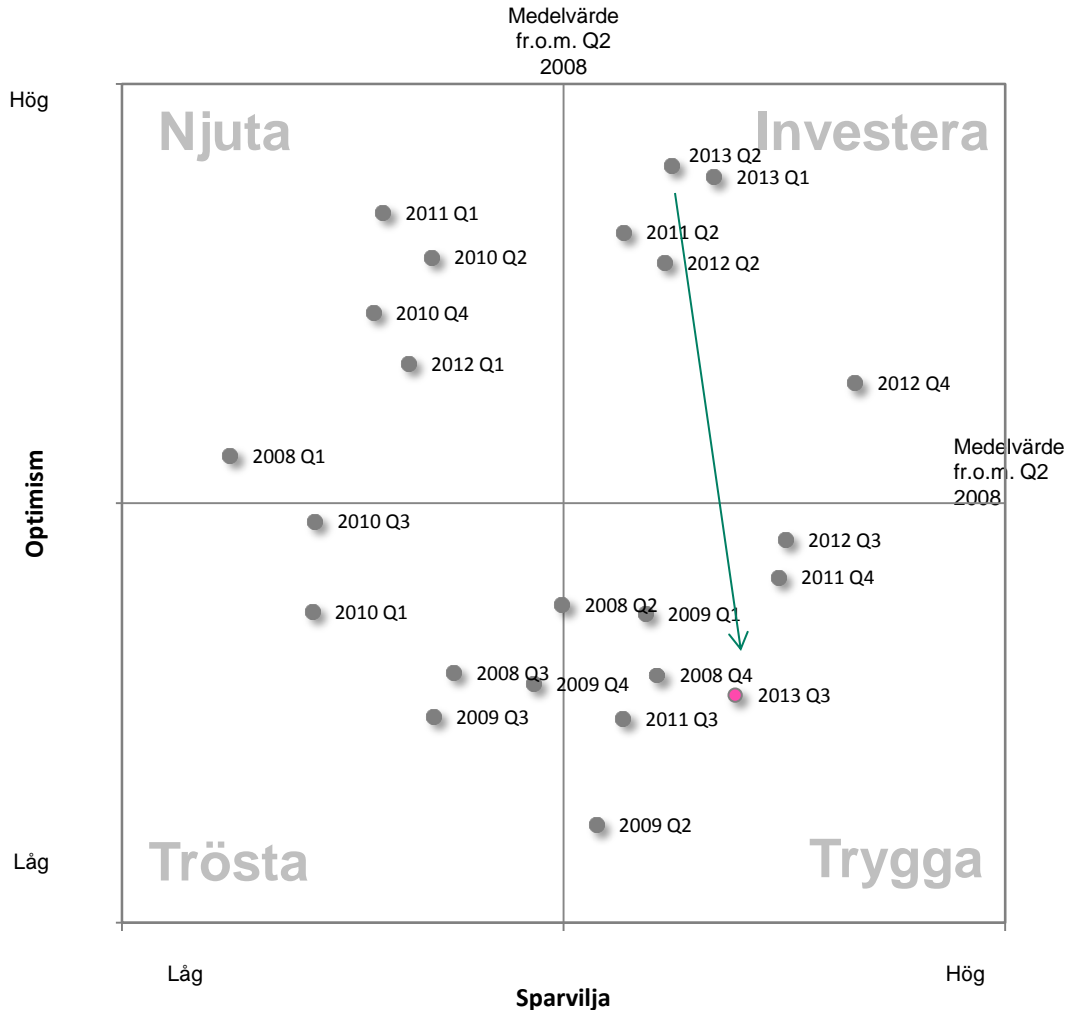
Sedan tredje kvartalet i fjol har svenskarnas inställning till sin privatekonomi under ett antal kvartal gått från ett Trygga-läge, där man sparar för att klara framtida problem, till ett Investera-läge där man sparar för att man ser ett ökat utrymme i plånboken att lägga undan för framtiden.

Under tredje kvartalet ser vi däremot en plötslig förflyttning tillbaka till ett Trygga-läge, det vill säga ett läge med svag optimism men relativt hög sparvilja, där man fortfarande är relativt sparbenägen men istället som ett resultat av att man är osäker kring den egna ekonomin framöver.

Minskningen i optimismen kommer i första hand från ekonomisk svaga grupper: låginkomsttagare, studerande och pensionärer.

Sparviljan, som under 2012 succesivt ökade till den högsta nivån sedan 2009, har under 2013 fallit tillbaka något. I kvartal tre ser vi en marginell ökning igen.

Plånboksindex kvartal tre, 2013

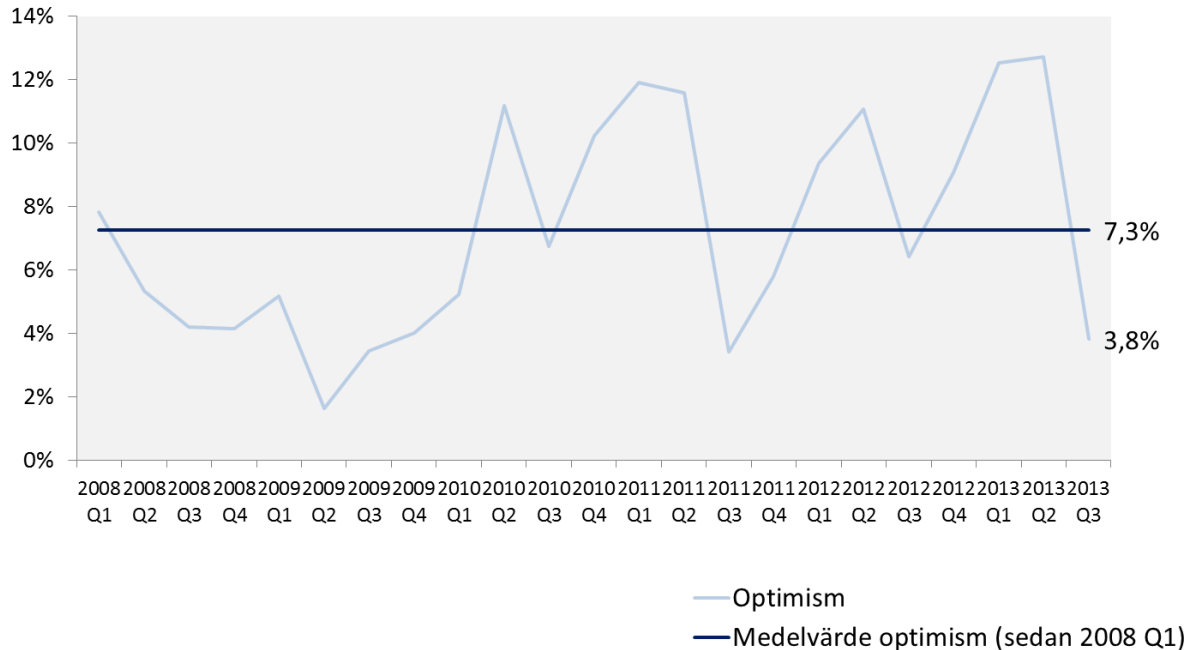
Hushållens optimism eller framtidstro har tidigare noterats i flera undersökningar. Likaså olika varianter på sparvilja. I Plånboksindex har vi kombinerat dessa två mått för att kunna resonera kring varför hushållen agerar som de gör. Att prioritera sparande kan ses som antingen ett sätt att trygga en osäker och "farlig" framtid, eller som ett sätt att investera pengar i dag för att få det ännu bättre i morgon.

Svenskarnas övergripande inställning till sin privatekonomi har sedan slutet av 2012 gått från ett Trygga-läge, där man sparar för att klara framtida problem, till ett Investera-läge, med både hög optimism och hög sparvilja. Under kvartal tre förflyttar sig svenskarnas övergripande inställning till ett Trygga – läge som kännetecknas av en försvagad optimism och bibehållen hög sparvilja.

Om plånboksindex

Optimism är ett mått på hur svenskarna ser på den egna ekonomin framöver medan *Sparvilja* är ett mått på svenskarnas vilja att spara. *Investera-läget* karaktäriseras av att hushållen är mycket optimistiska och har en hög sparvilja. *Trösta-läget* är motsatsen – hushållen är relativt pessimistiska och har en låg sparvilja. I *Trygga-läget* är svenskarna fortfarande relativt pessimistiska men sparviljan är hög. *Njuta-läget* karaktäriseras istället av hög optimism och låg sparvilja. Se appendix för en mer utförlig beskrivning av indexen *Optimism* och *Sparvilja*.

Hushållens optimism

Hushållens optimism hade under första halvåret 2013 historiskt höga nivåer. Under tredje kvartalet skedde en kraftig nedgång som sker främst i juli och augusti med en viss återhämtning i september. Till viss del kan detta förklaras av ett säsongsmönster som vi sett även tidigare år, undantaget 2009 som präglades av en återhämtning efter Lehman-kraschen. Tappet i år är dock större än att det kan förklaras med enbart en säsongsmässig variation, den indikerar också en verklig förändring i hushållens syn på framtiden.

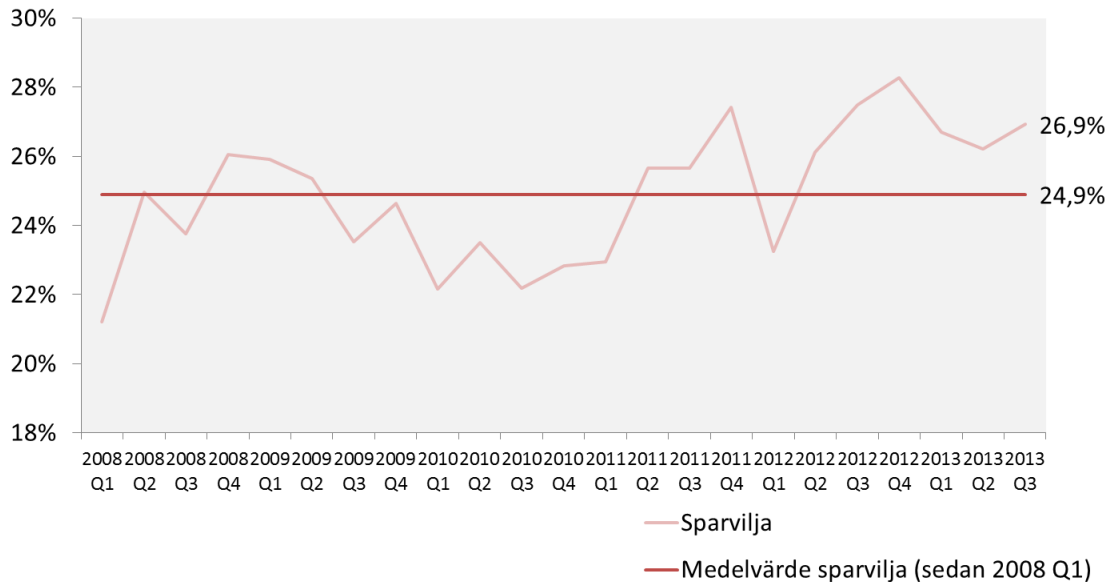
Minskningen i optimismen kommer i första hand från ekonomisk svaga grupper: låginkomsttagare, studerande, småbarnsfamiljer och pensionärer.

Ingen (eller en marginell) nedgång av optimismen finns i de ekonomisk starka grupperna: åldersgruppen 50-64 år, familjer med barn som är minst 15 år gamla samt egen företagare.

Bas

Data för kvartal 3 2013 är baserat på totalt 3139 intervjuer .

Hushållens sparvilja

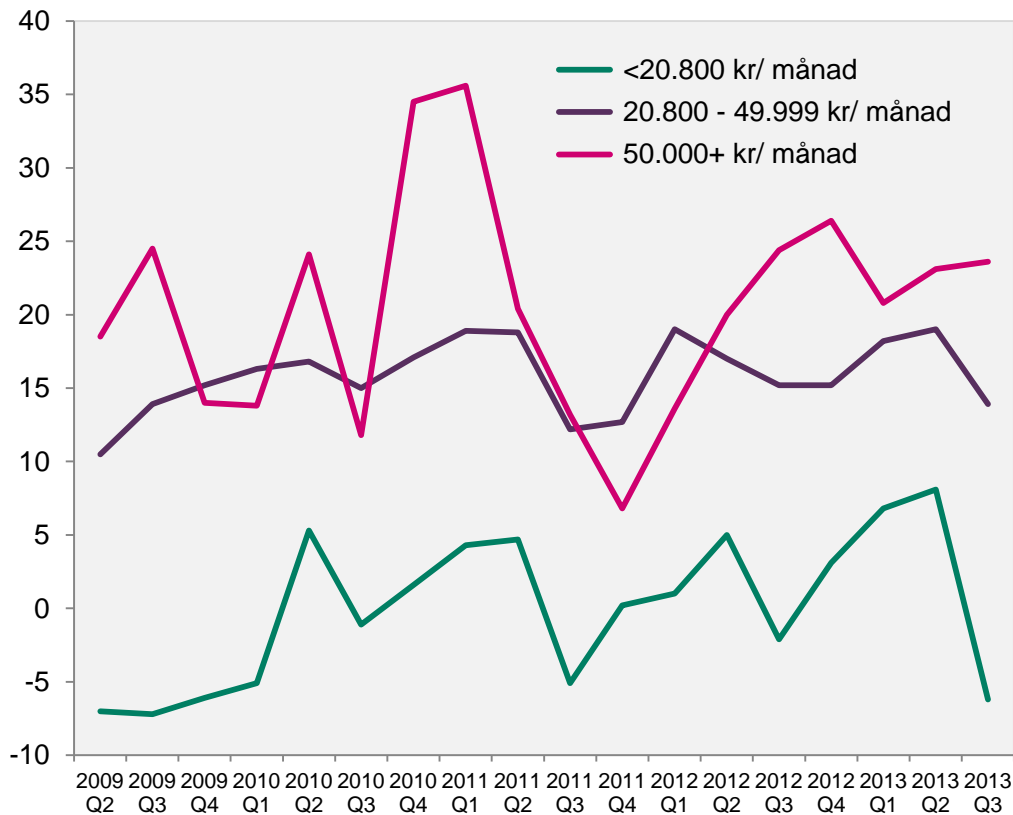
Sparviljan, som under 2012 succesivt ökade till den högsta nivå sedan 2009, har första halvåret 2013 fallit tillbaka något. I kvartal tre ser vi en marginell ökning igen till en nivå klart över det historiska snittet.

Bas

Data för kvartal 3 2013 är baserat på totalt 3139 intervjuer .

Låginkomsttagare mer negativa, höginkomsttagare fortsatt optimistiska

Optimism

Jämför man hur optimismen utvecklats i inkomstgrupper ser vi att den positiva utvecklingen de senaste två åren framförallt drivs av höginkomsttagare.

Låginkomsttagare är generellt sett mindre optimistiska men under senaste året har även deras optimism ökat och nådde under första halvåret 2013 historiskt höga nivåer. Under kvartal tre skedde dock en kraftig nedgång. Den säsongsmissiga nedgång vi ser i kvartal tre är också tydligast bland låginkomsttagare. Sannolikt innebär ökade utgifter och minskade inkomster under semesterperioden en belastning på ekonomin som avspeglas i deras syn på den egna ekonomin framöver.

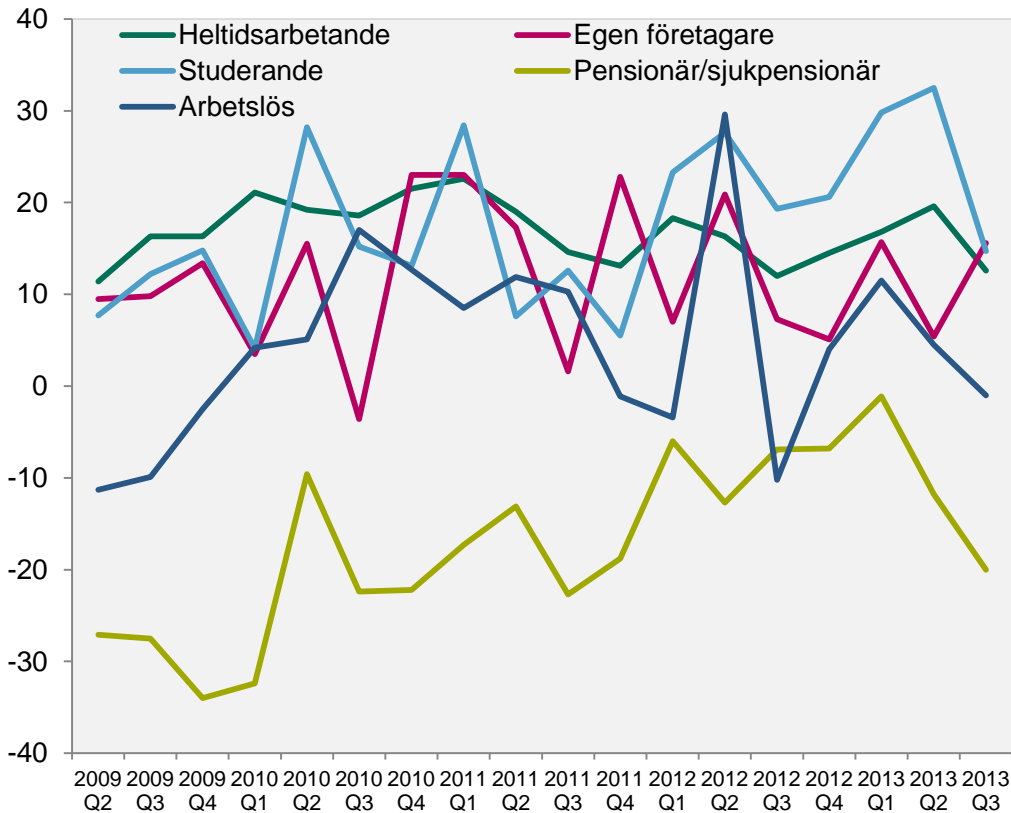
Även medelinkomsttagare visar en säsongsrelaterad nedgång under Q3 men som inte är lika tydlig för låginkomsttagare. Bland höginkomsttagare finns inte samma säsongsrelaterad nedgång under Q3.

Baser

Data för kvartal 3 2013 är baserat på totalt 3139 intervjuer .

Egenföretagare mer optimistiska

Optimism

Den kraftiga nedgången i optimism syns även i andra ekonomisk svaga grupper såsom pensionärer, studerande och arbetslösa.

Den enda gruppen som har blivit mer optimistisk är egen företagare.

Baser

Data för kvartal 3 2013 är baserat på totalt 3139 intervjuer .

Appendix

Om studien, frågeformulär och index

Appendix: Bakgrund och metod

Bakgrund och syfte

Skandia har gett människor ekonomisk trygghet i mer än 150 år – genom krigstider och kriser, från det lokala bondesamhället in i den globala trådlösa kommunikationskulturen. Det innebär att Skandia har en lång, stolt tradition av pionjärande, produktutveckling och samhällsengagemang. Idag är vi en ledande nordisk leverantör av lösningar för ekonomisk trygghet och långsiktigt sparande. Vi har 2,2 miljoner kunder i Sverige, Norge och Danmark, ett förvaltad kapital på drygt 440 miljarder kronor och 2 300 anställda.

Med Plånboksindex har vi ambitionen att samla och sprida kunskap om svenskarnas syn på sin privatekonomi. Därigenom skapar vi en arena för att dela med oss av vår expertis om lån, sparande och konsumtion, om psykologin kring ekonomiska frågor och om kloka förhållningssätt till privatekonomi.

Målgrupp

- Allmänheten i Sverige, personer i åldern 15 år och äldre.

Metod

- Mätningen görs i samarbete med TNS Sifo. Databesamling sker den 1-7:e varje månad och varje månads mätning har omfattat ca 1 000 webintervjuer. Totalt har mer än 74 000 intervjuer genomförts. Resultatet har vägts på kön, ålder, region och inkomstgrupp för att spegla målgruppen ovan.
- Urvalet dras ur TNS Sifos onlinepanel:
 - Panelen har rekryterats representativt över hela landet via telefon och postala utskick. Det finns ingen möjlighet att ansluta sig till panelen utan att först ha blivit kontaktad av TNS Sifo i anslutning till en undersökning som uppfyller kraven för representativitet. Detta förhindrar i möjligaste mån så kallade proffspanellister från att ansluta sig. Eftersom undersökningen gjordes online så innebär det att personer som inte använder internet inte kommer med i undersökningen.

Appendix: Frågeformulär

1. Om din inkomst sedan skatten är dragen skulle öka så att du får lite mer pengar (ungefär 5 procent mer sedan skatten är dragen) att röra dig med, vad skulle du helst använda dessa pengar till?
2. Om din inkomst istället skulle minska något (ungefär 5 procent mindre sedan skatten är dragen), vad skulle du då i första hand dra in på?

Svarsalternativ till fråga 1 och 2:

Konsumtion	}	1. Möbler, heminredning
		2. TV, radio, stereo, DVD etc
		3. Mobiltelefon, bredband, Mp3spelare
		4. Maskiner för hushållsarbete, kök och tvätt
		5. Bättre bostad
		6. Fritidshus
		7. Fabriksny bil
		8. Begagnad bil
		9. Båt
		10. Semesterresor
		11. Tandläkare, läkarvård, medicin
		12. Nya kläder
		13. Bättre och godare mat hemma
		14. Restaurangbesök, krogen
Sparande	}	15. Spara pengarna
		16. Köpa aktier eller andra värdepapper
		17. Köpa försäkring
		18. Betala skulder
		19. Gåva till barn/ barnbarn
		20. Annat vad?
		21. Tveksam, vet ej

3. Tror du att du under de kommande tolv månaderna kommer att ha mer eller mindre pengar att röra dig med än vad du har nu, eller ungefär som nu?

1. Mer pengar
2. Ungefär som nu
3. Mindre pengar
4. Tveksam, vet ej

Appendix: Index

Optimism

- **Ett mått på hur svenskarna ser på den egna ekonomin framöver**
Andel optimister - andel pessimister =
Andel som svarar *Mer pengar* – Andel som svarar *Mindre pengar* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)
För att komplettera tidsserien bakåt har perioden [januari, 2008] till [mars, 2009] skattats med hjälp av Konjunkturinstitutets Konjunkturbarometer: Hushåll (Egen ekonomi, bättre - sämre de närmaste 12 mån). Skattningen är baserad på metod för linjär regression.

Sparvilja

- **Ett mått på svenskarnas vilja att spara**
Spara mer – spara mindre =
Andel som svarar *spara pengarna; köpa aktier eller andra värdepapper; köpa försäkring; betala skulder; gåva till barn/barnbarn* (på "prioriteringsfrågan" F1.
(filter neutrala & positiva till framtiden, se förklaring nedan)*
– (Subtraherat med)
Andel som svarar *spara pengarna; köpa aktier eller andra värdepapper; köpa försäkring; betala skulder; gåva till barn/barnbarn* (på "dra-ner-på-frågan" F2.
(filter neutrala & pessimistisk till framtiden)*
Uträkning görs på individnivå.

*) Filter

- **Neutrala & positiva till framtiden =**
De som svarar *Mer pengar; Ungefär som nu; Tveksam, vet ej* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)
- **Neutrala & pessimistisk till framtiden =**
De som svarar *Ungefär som nu; Mindre pengar; Tveksam, vet ej* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)